

til Arbejdsstedet. De ville forstaa, at det, naar Forholdet er saaledes, at Arbejderne maa være til Stede paa deres Arbejdssted i omtrent $\frac{2}{3}$ af Døgnet, virker overordentlig uheldigt, at der ikke have nogen regelmæssig Fritid, og en saadan have ikke, da Arbejdet i alt Fald i nogen Udstrækning ogsaa udføres om Søndagen. Og selv om der er lidt Frihed fra Søndag Middag til Søndag Aften, arbejdes der dog om Natten mellem Søndag og Mandag. Arbejderne i de paagældende Fag kende derfor som Regel ikke til nogen samlet Fritid, og at Nødvendigheden heraf er erkendt, turde vel fremgaa dels af den almindelige Lovgivning, vi have, dels af den ganske specielle Lovgivning, som i de fleste Lande netop er til Stede om Bagerivirksomheden. Der er her det ejendommelige, at næsten alle disse specielle Lovgivninger have fundet sig foranledigede til paa en eller anden Maade at ordne Bagerens Arbejdstid og i ethvert Tilfælde at sikre dem nogen Fritid. Man kan derfor sige, at man er inde paa en Art speciel Lovgivning paa dette Omraade, og det motiveres ganske sikkert derved, at Arbejdet i Naturen jo er af en egen Art. Her i dette Forslag er der foreslaaet, at al Brød- og Kagebagning i Bagerier og Konditorier er forbudt paa Aarets Søndage, disse regnet fra samme Dags Morgen Kl. 6 til den paafølgende Dags Morgen Kl. 6, dog saaledes, at der inden for dette Tidsrum kan foretages forskellige Hjelpearbejder og forberedende Arbejder, saasom Surlægning, Høvlægning, Tørring af Stiksbrød samt Opspyring af Ovne. Naar man ser hen til, hvorledes man har stillet sig i saa Henseende andetheds, viser det sig til Eksempel, at Norge vistnok har den Lov, der paa dette Omraade er den mest vidtrækkende. Den norske Lov forbyder al Brødbagning paa Søn- og Helligdage, disse regnede fra den foregaaende Dags Aften Kl. 6 til den følgende Søn- eller Helligdags Aften Kl. 12, altsaa i et Tidsrum, der er noget længere end den Tid, det foreliggende Forslag foreslaar at lade Arbejdet hvile. Efter min Opfattelse ordner den norske Lov Forholdet paa en mindre heldig Maade ved ikke at tillade Arbejde Natten forud for Søn- og Helligdage, medens dette skal være tilladt efter det foreliggende Lovforslags § 1. Saaledes som Forslagsstilleren har tilfattet, og hvad ogsaa de Folk, med hvem jeg har konfereret om denne Sag, ere enige i, vil det derimod være muligt at tilfredsstille ethvert Krav med Hensyn til Produktionen, naar Arbejdet bliver lagt paa den Maade, at det bliver tilladt at arbejde Lørdag Nat; men til Gengæld skal Arbejdet hvile til Mandag

Morgen. Det vil ses, at der i § 2 er taget et Forbehold over for visse Dage, saasom Søndagen for Jul, Fastelavns Søndag, 1ste Suledag, 1ste Paastedag og 1ste Pinsedag. Der er her ikke noget Forbud mod at arbejde, men til Gengæld skal Arbejdet hvile den paafølgende Dag. I den tilsvarende norske Lov er Forholdet ordnet anderledes. Der er ogsaa gjort Undtagelser, men disse strække sig dog ikke til mere end, at der kun er tilladt noget Nat-arbejde forud for de forskellige nævnte Dage, hvorefter Dagarbejde paa Søn- og Helligdage overhovedet ikke er tilladt. Jeg skal slet ikke komme ind paa — det berøres ikke af det foreliggende Lovforslag — at man i den norske Lov saa at sige fuldstændig har forbudt Nattearbejde. Det er altsaa Hensigten at skaffe de paagældende Virksomheder en saadan ugentlig Fridag, at skaffe dem en saadan paa Søn- og Helligdage. Man kunde ganske sikkert, naar Opgaven kun var at skaffe Arbejderne en Fridag, være gaaet en anden Vej. Man kunde maasse være gaaet den Vej, som bl. a. er foreslaaet af en i Tyskland nedsat Kommission, som afgav sin Betænkning i Fjor. Denne Kommission har ganske vist ikke foreslaaet fuldstændig Søndagsfrihed, men har dog foreslaaet, at Medhjælpere og Lærlinge i Bagerier skulle have en uafbrudt Hviletid paa Søn- og Helligdage paa 16 Timer, i Konditorier paa 12 Timer. Man kunde maasse, siger jeg, være gaaet denne Vej, men hverken de Fagmænd, med hvem jeg har konfereret om Sagen, eller den almindelige Lovgivning, som vi have her, synes at opfordre dertil. Fra Bagerens Side har man ønsket, at Forholdet maa blive dette, at Arbejdet i Almindelighed er forbudt paa Søndage uden Hensyn til, hvem der udfører dette Arbejde, og dette stemmer jo i øvrigt ganske godt med den Form, som Lovgivningen har faaet herhjemme, idet Loven af 1ste April 1891 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage bl. a. bestemmer i § 3, at alt Arbejde skal ophøre paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 9 Formiddag til Kl. 12 Nat i Fabrikker eller paa saadanne Værksteder og Arbejdssteder, hvor Arbejdet udføres paa fabrikmæssig Maade. Endvidere er det jo bestemt i § 1, at Barberstuer skulle være lukkede fra Kl. 12 Middag til Kl. 12 Nat uden Hensyn til, om det er Barberstue, Lærlinge eller selve Barberen, der udfører Arbejdet. Dette sidste gælder selvfølgelig ogsaa for Fabrikkerne og lignende Virksomheder, idet man jo maa læse Lovens § 3 saaledes, at Fabrikherren eller Mesteren heller ikke har Lov til at udføre Arbejde paa Værkstederne eller i Fabrikkerne inden for det omtalte Tidsrum. Med andre Ord: